

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (ósma izba)

z dnia 28 stycznia 2021 r.*

Odwołanie – Konkurencja – Nadużycie pozycji dominującej – Rynek chipsetów podstawowego pasma UMTS – Rozporządzenie (WE) nr 1/2003 – Artykuł 18 ust. 3 – Decyzja w sprawie żądania informacji – Konieczność żądanych informacji – Proporcjonalność – Ciężar dowodu – Samooskarżenie

W sprawie C-466/19 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 18 czerwca 2019 r.,

Qualcomm Inc., z siedzibą w San Diego (Stany Zjednoczone),

Qualcomm Europe Inc., z siedzibą w Sacramento (Stany Zjednoczone), które reprezentowali M. Pinto de Lemos Fermiano Rato, avocat, i M. Davilla, dikigoros,

strona skarżąca,

w której drugą stroną postępowania była:

Komisja Europejska, którą reprezentowali H. van Vliet, G. Conte, M. Farley i C. Urraca Caviedes, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (ósma izba),

w składzie: N. Wahl, prezes izby, F. Biltgen i L.S. Rossi (sprawozdawczynie), sędziowie,

rzecznik generalny: M. Bobek,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: angielski.

Wyrok

- 1 Qualcomm Inc. i Qualcomm Europe Inc. wnoszą w odwołaniu o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 9 kwietnia 2019 r., Qualcomm i Qualcomm Europe/Komisja (T-371/17, niepublikowanego, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”, EU:T:2019:232), mocą którego Sąd oddalił ich skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C(2017) 2258 final z dnia 31 marca 2017 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 18 ust. 3 i art. 24 ust. 1 lit. d) rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 [sprawa AT.39711 – Qualcomm (drapieżne ceny)] (zwanej dalej „sporną decyzją”).

Ramy prawne

- 2 Zgodnie z motywami 23 i 37 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. [101] i [102 TFUE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1):

„(23) Komisja [Europejska] powinna posiadać uprawnienia na obszarze [Unii Europejskiej] do żądania dostarczenia jej informacji, które są konieczne do wykrycia każdego porozumienia, decyzji lub praktyki uzgodnionej, zakazanej na mocy art. [101 TFUE] bądź nadużywania pozycji dominującej zakazanej na mocy art. [102 TFUE]. Przedsiębiorstwa stosujące się do decyzji Komisji nie mogą być zmuszone do przyznania się, że dokonały naruszenia, jednak w każdym przypadku są one zobowiązane do udzielenia odpowiedzi na pytania odnośnie do faktów i dostarczenia dokumentów, nawet jeżeli te informacje mogą być wykorzystane do dokonania ustaleń dotyczących zaistnienia naruszenia na niekorzyść tych lub innych przedsiębiorstw.

[...]

(37) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Niniejsze rozporządzenie powinno być odpowiednio interpretowane i stosowane zgodnie z tymi zasadami i prawami”.

- 3 Artykuł 18 rozporządzenia nr 1/2003, zatytułowany „Żądanie informacji”, stanowi w ust. 1–3:

„1. W celu wypełniania obowiązków wyznaczonych niniejszym rozporządzeniem Komisja może zwrócić się do przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw o dostarczenie wszelkich koniecznych informacji, występując ze zwykłym żądaniem informacji lub w drodze decyzji.

2. Jeżeli Komisja występuje ze zwykłym żądaniem informacji do przedsiębiorstw lub związków przedsiębiorstw, podaje podstawę prawną i cel żądania, określa zakres informacji, ustala termin, w którym należy je dostarczyć, oraz poucza o karach przewidzianych w art. 23 za dostarczenie nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji.

3. Jeżeli Komisja wzywa przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw do dostarczenia informacji w drodze decyzji, podaje podstawę prawną i cel żądania, określa zakres żądanych informacji i ustala termin, w którym należy je dostarczyć. Komisja poucza o karach przewidzianych w art. 23 oraz poucza lub nakłada kary przewidziane w art. 24. Komisja poucza również o prawie do wniesienia odwołania od decyzji do Trybunału Sprawiedliwości [Unii Europejskiej].”.

- 4 Artykuł 24 owego rozporządzenia, zatytułowany „Okresowe kary pieniężne”, przewiduje:
- „1. Komisja może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw okresowe kary pieniężne nieprzekraczające 5% średniego dziennego obrotu w poprzedzającym roku obrotowym za każdy dzień i naliczone od daty ustalonej w decyzji, aby nakłonić przedsiębiorstwa do:
- [...]
- d) dostarczenia kompletnych i prawdziwych informacji, których żądała Komisja w decyzji wydanej na mocy art. 17 lub [art.] 18 ust. 3.
- [...]
2. Jeżeli przedsiębiorstwo lub związek przedsiębiorstw dopełniły obowiązku, dla zapewnienia którego wykonania zostały ustanowione okresowe kary pieniężne, Komisja może ustalić ostateczną kwotę okresowych kar pieniężnych, niższą od ustalonej w pierwotnej decyzji. [...]”.

Okoliczności powstania sporu i sporna decyzja

- 5 Okoliczności powstania sporu zostały przedstawione w pkt 1–18 zaskarżonego wyroku. Na potrzeby niniejszego postępowania można je streścić w podany niżej sposób.
- 6 Qualcomm i Qualcomm Europe to amerykańskie spółki zajmujące się projektowaniem i sprzedają chipsetów pasma podstawowego.
- 7 W następstwie skargi do Komisji złożonej w dniu 8 kwietnia 2010 r. przez Icera Inc., inną spółkę działającą w tym sektorze, Komisja wszczęła dochodzenie w sprawie domniemanego nadużycia przez wnoszące odwołanie pozycji dominującej w rozumieniu art. 102 TFUE, polegającego na stosowaniu drapieżnych cen na rynku chipsetów podstawowego pasma UMTS (Universal Mobile Telecommunications System). W związku z tym w okresie od dnia 7 czerwca 2010 r. do dnia 14 stycznia 2015 r. Komisja skierowała do wnoszących odwołanie szereg żądań udzielenia informacji na podstawie art. 18 rozporządzenia nr 1/2003.
- 8 W dniu 8 grudnia 2015 r., po wszczęciu w dniu 16 lipca 2015 r. formalnego postępowania przeciwko wnoszącym odwołanie, Komisja wystosowała do nich pismo w sprawie przedstawienia zarzutów. W owym piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów Komisja wstępnie uznała, że wnoszące odwołanie nadużyły pozycji dominującej na rynku chipsetów podstawowego pasma UMTS, dostarczając w okresie od dnia 3 lutego 2009 r. do dnia 16 grudnia 2011 r. pewne ilości trzech spośród tych chipsetów dwóm swoim głównym klientom, Huawei i ZTE, po cenach niższych od kosztów, w celu wykluczenia spółki Icera, jedynej w tym okresie konkurenta wnoszących odwołanie na tym rynku. W dniu 15 sierpnia 2016 r. wnoszące odwołanie złożyły swoje uwagi dotyczące pisma w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 9 W dniu 30 stycznia 2017 r. Komisja, zgodnie z art. 18 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 1/2003, skierowała do wnoszących odwołanie żądanie udzielenia informacji. Wobec braku odpowiedzi na owo żądanie udzielenia informacji Komisja, na podstawie art. 18 ust. 3 tego rozporządzenia, w dniu 31 marca 2017 r. wydała sporną decyzję.
- 10 Zgodnie z art. 1 tej decyzji, wnoszące odwołanie były zobowiązane przedstawić, w określonych terminach, informacje określone w załączniku I do tej decyzji, zaś w przeciwnym razie, zgodnie z art. 2 rzeczonej decyzji, podlegałyby one okresowej karze pieniężnej w wysokości 580 000 EUR za każdy dzień opóźnienia. Wnoszące odwołanie przekazały odpowiedzi na pytania w wyznaczonych terminach, które w międzyczasie zostały przedłużone przez Komisję.

Skarga do Sądu i zaskarżony wyrok

- 11 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 13 czerwca 2017 r. wnoszące odwołanie wniosły skargę o stwierdzenie nieważności spornej decyzji, podnosząc sześć zarzutów.
- 12 Na wstępie Sąd w pkt 29–33 zaskarżonego wyroku oddalił jako bezskuteczne zastrzeżenie dotyczące przewlekłości postępowania administracyjnego, zauważając, że takie zastrzeżenie nie ma znaczenia przy badaniu skargi, której przedmiotem nie jest decyzja stwierdzająca naruszenie art. 102 TFUE, lecz decyzja w sprawie żądania udzielenia informacji.
- 13 Następnie Sąd oddalił w pierwszej kolejności zarzut trzeci, dotyczący braku uzasadnienia spornej decyzji. W tym względzie Sąd uznał w pkt 47–54 zaskarżonego wyroku, że ponieważ w spornej decyzji wskazano w sposób jasny i jednoznaczny podejrzenia popełnienia naruszenia, które Komisja zamierzała zweryfikować, a także konieczność udzielenia żądanych informacji w celu dokonania oceny posiadanych przez nią dowodów w świetle argumentów podniesionych przez wnoszące odwołanie po skierowaniu do nich pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, decyzja ta była uzasadniona w sposób wymagany prawem, gdyż Komisja nie była zobowiązana do przedstawienia bardziej szczegółowego uzasadnienia w odniesieniu do tego, w jaki sposób zamierza zbadać te informacje.
- 14 W drugiej kolejności Sąd zbadał dwie pierwsze części zarzutu pierwszego, dotyczące naruszenia zasady konieczności. Sąd oddalił najpierw w pkt 69–91 zaskarżonego wyroku część pierwszą zarzutu pierwszego, zmierzającą do podważenia spornej decyzji ze względu na to, że wykraczała ona poza ramy dochodzenia przeprowadzonego w sposób określony w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, gdyż zawierała żądanie udzielenia informacji dotyczących chipów wchodzących w skład chipsetów, których dotyczyło to dochodzenie, i odnoszących się do okresów sąsiadujących z okresem naruszenia określonym w owym piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów. W tym celu Sąd uznał, po pierwsze, że Komisja miała prawo, w szczególności w celu uwzględnienia argumentów podniesionych przez zainteresowane przedsiębiorstwa, kontynuować dochodzenie po wydaniu wspomnianego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, w tym poprzez żądania udzielenia dodatkowych informacji, co nie powodowało, że wnioski te były niezgodne z prawem ani nie podważało samo w sobie konieczności udzielenia żądanych informacji. Po drugie, Sąd orzekł, że uprawnienia Komisji nie mogą być ograniczone co do pytań, które zamierza postawić, o ile pytania te pozwalają na uzyskanie informacji koniecznych do przeprowadzenia dochodzenia, a Komisja zapewnia zainteresowanym przedsiębiorstwom możliwość bycia wysłuchanym. Sąd dodał, że w każdym razie Komisja zażądała wymaganych informacji bez rozszerzania ram tego dochodzenia, ponieważ informacje te były nie tylko istotne jako elementy zrozumienia kontekstu, w jaki wpisuje się ewentualne zachowanie noszące znamiona naruszenia, ale również konieczne do zastosowania odpowiedniego kryterium „ceny lub kosztu”.
- 15 Następnie Sąd oddalił w pkt 98–110 zaskarżonego wyroku część drugą zarzutu pierwszego, zmierzającą do podważenia konieczności żądanych informacji w świetle podejrzeń, które Komisja zamierzała zweryfikować. W tym celu w istocie Sąd zauważył, że poprzez zaskarżoną decyzję Komisja starała się uzyskać informacje pozwalające na ustalenie kryterium „ceny lub kosztu” na podstawie danych wiernie odzwierciedlających sytuację w okresie naruszenia, ponieważ – w szczególności w świetle uwag wnoszących odwołanie dotyczących pisma w sprawie przedstawienia zarzutów – uznała ona, że dane, na których oparła się w tym celu w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, nie odzwierciedlały ceny faktycznie zapłaconej przez klientów wnoszących odwołanie i że był to czynnik mający decydujące znaczenie przy badaniu, czy doszło do naruszenia. Zdaniem Sądu żądane informacje były zatem związane z podejrzeniami popełnienia rozpatrywanego naruszenia i należy uznać je za konieczne, nawet jeśli Komisja starała się zmienić lub dostosować swoją metodologię po wysłaniu wspomnianego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów.

- 16 W trzeciej kolejności Sąd zbadał zarzut drugi, w którym wnoszące odwołanie kwestionowały proporcjonalność spornej decyzji. Przede wszystkim Sąd oddalił w pkt 118–148 zaskarżonego wyroku część pierwszą tego zarzutu, która pokrywała się z częścią trzecią zarzutu pierwszego i zmierzała do podważenia proporcjonalności tej decyzji w świetle wynikającego z niej nakładu pracy. W tym względzie Sąd uznał, że ów nakład pracy, jakkolwiek istotny, nie jest nadmierny w świetle wymogów dochodzenia związanych z potrzebami dochodzenia dotyczącego podejrzeń popełnienia naruszenia, które Komisja zamierzała zweryfikować, w szczególności przy uwzględnieniu przedstawionych przez wnoszące odwołanie uwag do pisma w sprawie przedstawienia zarzutów. Zdaniem Sądu okoliczność, że wnoszące odwołanie nie przechowywały żądanych informacji w formie odpowiedzi zaproponowanej przez Komisję oraz że ich archiwa nie były zorganizowane w sposób systematyczny, jest w tym względzie nieistotna. Następnie Sąd odrzucił jako niedopuszczalną część drugą zarzutu drugiego, dotyczącą nieproporcjonalności kwoty okresowej kary pieniężnej przewidzianej w art. 2 spornej decyzji. Wskazawszy, że w tej części wnoszące odwołanie żądały w sposób dorozumiany stwierdzenia nieważności tego artykułu, Sąd uznał w pkt 153–159 zaskarżonego wyroku, że sporna decyzja ma charakter wstępny w stosunku do ewentualnej decyzji ustalającej ostatecznie całkowitą kwotę okresowej kary pieniężnej, a zatem nie jest aktem zaskarżalnym. Wreszcie, w pkt 164–166 owego wyroku Sąd oddalił część trzecią tego zarzutu, zmierzającą do podważenia tego, że przewidziane w spornej decyzji terminy na udzielenie odpowiedzi są wystarczające.
- 17 W czwartej kolejności Sąd oddalił zarzut czwarty, w którym wnoszące odwołanie zarzuciły Komisji, że niesłusznie odwróciła ciężar dowodu, zobowiązując je do podjęcia działań związanych z założeniem akt sprawy, a w konsekwencji należących do kompetencji tej instytucji. W pkt 172–175 zaskarżonego wyroku Sąd wskazał, że zarzut ten wynika z błędnego zrozumienia spornej decyzji. Po pierwsze, Sąd stwierdził, że Komisja nie zamierzała przeprowadzić kontroli rachunkowości wnoszących odwołanie, lecz uzyskać informacje konieczne do dostosowania metodologii kryterium „ceny lub kosztu” w taki sposób, aby uwzględnić zastrzeżenia sformułowane przez nie w uwagach do pisma w sprawie przedstawienia zarzutów. Po drugie, Sąd stwierdził, że Komisja nie zażądała również od wnoszących odwołanie wykazania, że postępowały zgodnie z prawem, lecz dostarczenia dokumentów wewnętrznych potwierdzających ich własne twierdzenie, zgodnie z którym przy podejmowaniu decyzji w sprawie cen opierały się one na właściwym orzecznictwie oraz na wytycznych Komisji.
- 18 W piątej kolejności Sąd zbadał, a następnie oddalił w pkt 186–195 zaskarżonego wyroku zarzut piąty, zmierzający do podważenia spornej decyzji w zakresie, w jakim naruszała ona prawo wnoszących odwołanie do tego, aby nie przyczyniały się oskarżenia samych siebie, poprzez nałożenie na nie obowiązku udzielenia odpowiedzi na pytania wykraczające poza dostarczenie informacji o faktach lub wykazanie, że zastosowały się one do reguł konkurencji Unii. W tym względzie Sąd zauważył w szczególności, po pierwsze, że żądane informacje miały charakter czysto faktyczny, po drugie, że informacje te dotyczyły danych, do których dostęp mogły mieć jedynie wnoszące odwołanie, i że w związku z tym wnoszące odwołanie były zobowiązane do ich dostarczenia, nawet jeśli informacje te mogły posłużyć do ustalenia istnienia zachowania antykonkurencyjnego, i po trzecie, że wnoszące odwołanie nie wykazały, iż okoliczność, że aby udzielić odpowiedzi na zadane pytania, były one zmuszone sformalizować żądane dane dotyczące faktów w dokumencie mającym na celu ułatwienie ich zrozumienia przez Komisję, mogła w ich przypadku stanowić naruszenie tego prawa.
- 19 W szóstej kolejności Sąd oddalił w pkt 201–203 zaskarżonego wyroku zarzut szósty, dotyczący naruszenia zasady dobrej administracji, wskazując, że z analizy zarzutów od pierwszego do piątego, z którymi pokrywały się zastrzeżenia podniesione w ramach zarzutu szóstego, wynika, iż Komisja wydała sporną decyzję właśnie w celu zastosowania się do obowiązków wynikających z tej zasady.

Żądania stron w postępowaniu odwoławczym

20 Qualcomm i Qualcomm Europe wnoszą do Trybunału o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku;
- stwierdzenie nieważności spornej decyzji;
- tytułem żądania ewentualnego – skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd, aby orzekł on zgodnie z orzeczeniem Trybunału co do kwestii prawnych; oraz
- obciążenie Komisji kosztami postępowania przed Sądem i przed Trybunałem.

21 Komisja wnosi do Trybunału o:

- oddalenie odwołania;
- obciążenie wnoszących odwołanie kosztami postępowania.

W przedmiocie odwołania

22 Na poparcie odwołania wnoszące odwołanie podnoszą sześć zarzutów.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego zaniechania rozstrzygnięcia

Argumentacja stron

- 23 W zarzucie pierwszym wnoszące odwołanie zarzucają Sądowi, że zaniechał rozstrzygnięcia w przedmiocie wszystkich podniesionych przez nie zarzutów i argumentów.
- 24 W pierwszej kolejności wnoszące odwołanie podnoszą, że w pkt 29–33, 101, 102, 110, 147 i 202 zaskarżonego wyroku Sąd niesłusznie nie zbadał merytorycznie ich argumentacji, w myśl której przewlekłość postępowania administracyjnego naruszyła ich prawo do obrony, oddalając ją jako pozbawioną znaczenia, ponieważ nie dotyczyła decyzji stwierdzającej naruszenie art. 102 TFUE. W ten sposób zdaniem wnoszących odwołanie Sąd naruszył prawo przy wykładni i zastosowaniu przez analogię do niniejszego przypadku orzecznictwa wynikającego z wyroku Sądu z dnia 18 czerwca 2008 r., Hoechst/Komisja (T-410/03, EU:T:2008:211, pkt 227). Zdaniem wnoszących odwołanie orzecznictwo to nie wprowadza żadnego rozróżnienia w zależności od tego, czy rozpatrywana decyzja stwierdza istnienie naruszenia, czy też stanowi inny rodzaj decyzji ostatecznej, a w konsekwencji orzecznictwo to umożliwia zakwestionowanie rozsądnego charakteru czasu trwania dochodzenia w ramach skargi na ostateczne decyzje Komisji nakładające lub grożące nałożeniem na dane przedsiębiorstwo grzywnien lub okresowych kar pieniężnych.
- 25 W związku z tym również niesłusznie Sąd uznał w pkt 110 zaskarżonego wyroku, że przeanalizował argumentację dotyczącą przewlekłości postępowania administracyjnego przywołaną w ramach części pierwszej zarzutu drugiego. Sąd ograniczył się bowiem w pkt 147 owego wyroku do zbadania argumentacji dotyczącej trudności napotkanych przez wnoszące odwołanie w przekazaniu informacji dotyczących okoliczności faktycznych zaistniałych kilka lat wcześniej i nie zbadał argumentacji, w myśl której przewlekłość prowadzonego dochodzenia wpłynęła na ich zdolność do skutecznej obrony.

- 26 W drugiej kolejności wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd niesłusznie odstąpił od zbadania zarzutu szóstego, dotyczącego naruszenia zasady dobrej administracji, ze względu na to, że pozostałe zarzuty zostały oddalone. Poprzez zaniechanie – z naruszeniem motywu 37 rozporządzenia nr 1/2003 i art. 41 ust. 1 karty praw podstawowych – dokonania oceny tego zarzutu, a w szczególności argumentacji wnoszących odwołanie, w myśl której zaskarżona decyzja była wynikiem stronniczego dochodzenia, i poprzez nieuwzględnienie tej argumentacji bez odpowiedniego wyjaśnienia lub wystarczającego uzasadnienia Sąd naruszył prawo.
- 27 Komisja kwestionuje tę argumentację.

Ocena Trybunału

- 28 Zarzut pierwszy odwołania dotyczy zaniechania przez Sąd wydania rozstrzygnięcia, po pierwsze, w przedmiocie argumentacji wnoszących odwołanie dotyczącej naruszenia ich prawa do obrony ze względu na przewlekłość postępowania administracyjnego, a po drugie, w przedmiocie zarzutu szóstego, dotyczącego naruszenia zasady dobrej administracji. Ponadto zarzut pierwszy odwołania dotyczy również naruszenia prawa, jakiego miał dopuścić się Sąd w ramach badania tej argumentacji przy wykładni i stosowaniu orzecznictwa wynikającego z wyroku Sądu z dnia 18 czerwca 2008 r., Hoechst/Komisja (T-410/03, EU:T:2008:211).
- 29 W pierwszej kolejności, co się tyczy rzekomego zaniechania wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie wspomnianej argumentacji i zarzutu szóstego, należy przede wszystkim zaznaczyć, że – jak przyznają w sposób dorozumiany same wnoszące odwołanie – Sąd zbadał, odpowiednio w pkt 29–33 i 198–203 zaskarżonego wyroku, tę samą argumentację i ten zarzut, a następnie oddalił je jako, odpowiednio, nieistotne dla sprawy i bezzasadne.
- 30 Następnie, w odniesieniu do zarzucanego zaniechania wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie argumentacji dotyczącej naruszenia prawa do obrony wnoszących odwołanie ze względu na przewlekłość postępowania administracyjnego, należy zauważyć, że skoro Sąd na wstępie zbadał tę argumentację, zanim oddalił ją jako bezskuteczną, nie można mu zarzucać, że nie zbadał jej ponownie w ramach badania części drugiej zarzutu pierwszego. Ponadto należy zauważyć, że Sąd w pkt 110 zaskarżonego wyroku nie wspominał o przeanalizowaniu tej argumentacji w ramach badania części pierwszej zarzutu drugiego, lecz stwierdził, że argumentacja wnoszących odwołanie dotycząca naruszenia ich prawa do obrony z powodu trudności, jakie sprawiło im – ze względu na wymagany poziom szczegółowości – przekazanie informacji dotyczących okoliczności faktycznych sięgających wiele lat wstecz, pokrywała się z pewnymi zastrzeżeniami podniesionymi w owej części zarzutu i zbadanymi co do istoty w pkt 147 zaskarżonego wyroku.
- 31 Wreszcie, w odniesieniu do zarzucanego zaniechania wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie zarzutu szóstego, dotyczącego naruszenia zasady dobrej administracji, należy dodać, że Sąd wystarczająco uzasadnił, dlaczego zarzut ten należy oddalić. Po pierwsze, Sąd wskazał bowiem w pkt 201 zaskarżonego wyroku, że argumentacja wnoszących odwołanie przytoczona w ramach tego zarzutu pokrywa się z argumentacją podniesioną na poparcie zarzutów od pierwszego do piątego, która została oddalona w ramach badania tych zarzutów. Po drugie, w tymże pkt 201 Sąd stwierdził, że z analizy tych zarzutów wynika, iż Komisja wydała sporną decyzję właśnie po to, aby spełnić ciążący na niej obowiązek starannego i bezstronnego zbadania – zgodnie z orzecznictwem dotyczącym zasady dobrej administracji przypomnianym w pkt 200 zaskarżonego wyroku – argumentacji przedstawionej przez wnoszące odwołanie, w szczególności w ramach ich uwag na temat pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, w celu przygotowania decyzji końcowej dotyczącej ewentualnego istnienia naruszenia art. 102 TFUE z wymaganą starannością i na podstawie wszystkich danych mogących mieć na nią wpływ. W związku z tym Sąd słusznie mógł stwierdzić w pkt 202 zaskarżonego wyroku, że skarżące nie wykazały rzekomego naruszenia zasady dobrej administracji z powodu stronniczego zachowania Komisji.

- 32 W drugiej kolejności, co się tyczy naruszenia prawa przy wykładni i stosowaniu orzecznictwa wynikającego z wyroku Sądu z dnia 18 czerwca 2008 r., Hoechst/Komisja (T-410/03, EU:T:2008:211, pkt 227), wystarczy zauważyć, że z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, iż pogwałcenie zasady przestrzegania rozsądnego terminu może uzasadniać stwierdzenie nieważności jedynie w przypadku decyzji stwierdzającej naruszenie wydanej po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego na podstawie art. 101 lub 102 TFUE, o ile zostanie wykazane, że pogwałcenie to naruszyło prawo zainteresowanych przedsiębiorstw do obrony (zob. podobnie wyroki: z dnia 21 września 2006 r., Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisja, C-105/04 P, EU:C:2006:592, pkt 42, 43; a także z dnia 9 czerwca 2016 r., CEPASA/Komisja, C-608/13 P, EU:C:2016:414, pkt 61; z dnia 9 czerwca 2016 r., PROAS/Komisja, C-616/13 P, EU:C:2016:415, pkt 74).
- 33 Sąd nie naruszył zatem prawa, przypominając w pkt 31 zaskarżonego wyroku wnioski wynikające z tego orzecznictwa, które zostały powtórzone przez Sąd w wyroku z dnia 18 czerwca 2008 r., Hoechst/Komisja (T-410/03, EU:T:2008:211). Sąd również słusznie zastosował następnie w pkt 32 i 33 zaskarżonego wyroku wspomniane orzecznictwo do niniejszego przypadku, uznając, że w zakresie, w jakim wniesiona do niego skarga nie dotyczyła decyzji stwierdzającej naruszenie art. 102 TFUE, lecz decyzji w sprawie żądania informacji wydanej w ramach postępowania administracyjnego mogącego ewentualnie zakończyć się wydaniem takiej decyzji stwierdzającej naruszenie, argumentacja dotycząca przewlekłości postępowania administracyjnego nie miała znaczenia dla rozpatrzenia skargi i wobec tego powinna zostać odrzucona jako nieskuteczna.
- 34 W tych okolicznościach zarzut pierwszy niniejszego odwołania należy oddalić jako bezpodstawny.

W przedmiocie zarzutu drugiego, dotyczącego oceny wystarczająco uzasadnionego charakteru spornej decyzji

Argumentacja stron

- 35 W zarzucie drugim odwołania wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd popełnił błędy w ustaleniach faktycznych, a także dopuścił się naruszenia prawa, przeinaczenia odnośnych dowodów i braku uzasadnienia w ramach dokonanej w pkt 35–56 zaskarżonego wyroku oceny wystarczająco uzasadnionego charakteru spornej decyzji.
- 36 W pierwszej kolejności wnoszące odwołanie zarzucają Sądowi, że w szczególności w pkt 81, 82, 85, 127, 132, 136, 137, 139 i 145 zaskarżonego wyroku, odnoszących się do oceny zarzutów pierwszego i drugiego, dotyczących naruszenia zasad konieczności i proporcjonalności, dopuścił się błędów w ustaleniach faktycznych oraz przeinaczenia przedstawionych przez nie dowodów.
- 37 W drugiej kolejności wnoszące odwołanie podnoszą przeinaczenie tych dowodów, ponieważ Sąd nie uwzględnił w pkt 48–53 owego wyroku korespondencji, którą wymieniły z Komisją przed wydaniem spornej decyzji i po jej wydaniu, wnosząc o wyjaśnienie niektórych kwestii i ram prowadzonego dochodzenia.
- 38 W trzeciej kolejności wnoszące odwołanie kwestionują stwierdzenia Sądu zawarte w pkt 52 tego wyroku, zgodnie z którymi wystarczająco uzasadniony charakter spornej decyzji nie został podważony przez ich twierdzenia, w myśl których Komisja nie wyjaśniła, w jaki sposób żądane informacje pozwoliłyby jej odpowiedzieć na argumenty podniesione przez nie w ramach ich uwag do pisma w sprawie przedstawienia zarzutów lub ocenić ich znaczenie dla dochodzenia. Według nich stwierdzenia te są nie tylko niewystarczające, ale także oczywiście bezzasadne ze względu na błędy popełnione przez Sąd w pkt 53–55 zaskarżonego wyroku i badane w ramach badania zarzutu trzeciego odwołania.

- 39 Komisja uważa, że zarzut drugi odwołania powinien zostać odrzucony jako niedopuszczalny, ponieważ wnoszące odwołanie nie wskazały w sposób dokładny kwestionowanych części zaskarżonego wyroku i nie uzasadniły szczegółowo swojej argumentacji. Podnosi ona również, że w każdym razie zarzut ten jest bezzasadny.
- 40 W replice wnoszące odwołanie odpowiadają, że w skardze w pierwszej instancji szczegółowo przedstawiły powody, dla których sporna decyzja nie była wystarczająco uzasadniona, i z tego względu w odwołaniu wykazały w sposób precyzyjny i szczegółowy błędy, które według nich popełnił Sąd, rozstrzygając inaczej.

Ocena Trybunału

- 41 Zarzut drugi odwołania dotyczy błędów w ustaleniach faktycznych i naruszenia prawa, a także przeinaczenia odnośnych dowodów oraz braku uzasadnienia, których rzekomo dopuścił się Sąd w ramach dokonanej w pkt 35–56 zaskarżonego wyroku oceny wystarczająco uzasadnionego charakteru spornej decyzji.
- 42 Na wstępie należy przypomnieć, że z utrwalonego orzecznictwa wynika, że przede wszystkim gdy Sąd dokonał ustalenia lub oceny okoliczności faktycznych, Trybunał jest uprawniony na podstawie art. 256 TFUE jedynie do kontroli kwalifikacji prawnej tych okoliczności i skutków prawnych, które wywiódł z nich Sąd. Ocena stanu faktycznego nie stanowi zatem, z zastrzeżeniem przeinaczenia dowodów przedstawionych przed Sądem, kwestii prawnej podlegającej jako taka kontroli Trybunału (wyrok z dnia 20 września 2018 r., Hiszpania/Komisja, C-114/17 P, EU:C:2018:753, pkt 75 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 43 Następnie, w sytuacji gdy strona wnosząca odwołanie powołuje się na przeinaczenie przez Sąd materiału dowodowego, musi ona – zgodnie z art. 256 TFUE, art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a także art. 168 § 1 lit. d) regulaminu postępowania przed Trybunałem – dokładnie wskazać, które dowody zostały jej zdaniem przeinaczone przez Sąd, oraz wykazać błędy w ocenie, które w jej opinii doprowadziły do takiego przeinaczenia. Ponadto takie przeinaczenie musi w oczywisty sposób wynikać z akt sprawy, bez konieczności dokonywania nowej oceny faktów i dowodów (wyrok z dnia 25 czerwca 2020 r., CSUE/KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, pkt 105).
- 44 Ponadto, o ile takie przeinaczenie może polegać na interpretacji dokumentu sprzecznej z jego treścią, o tyle musi ono wynikać w sposób oczywisty z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi i zakłada ono, że Sąd wyraźnie przekroczył granice rozsądnej oceny tych dowodów. W tym względzie nie wystarczy wykazać, że dokument mógłby być przedmiotem interpretacji innej niż interpretacja przyjęta przez Sąd (wyrok z dnia 30 stycznia 2020 r., České dráhy/Komisja, C-538/18 P i C-539/18 P, niepublikowany, EU:C:2020:53, pkt 60 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 45 Wreszcie, zgodnie z przepisami wymienionymi w pkt 43 niniejszego wyroku odwołanie musi dokładnie wskazywać zakwestionowane części wyroku, do którego uchylecia zmierza, oraz zawierać argumenty prawne, które w konkretny sposób uzasadniają to żądanie. Tych wymogów wynikających z owych przepisów nie spełnia odwołanie, które polega jedynie na powtórzeniu lub dosłownym zacytowaniu zarzutów i argumentów przedstawionych już przed Sądem, włącznie z tymi, które były oparte na okolicznościach faktycznych wyraźnie odrzuconych przez Sąd, i nie zawiera nawet argumentacji mającej na celu określenie naruszenia prawa, jakim miałyby być dotknięte zaskarżone orzeczenie. Takie odwołanie sprowadza się bowiem w rzeczywistości do żądania ponownego rozpatrzenia skargi wniesionej do Sądu, co nie należy do kompetencji Trybunału (wyrok z dnia 20 grudnia 2017 r., Comunidad Autónoma de Galicia i Retegal/Komisja, C-70/16 P, EU:C:2017:1002, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 46 W niniejszej sprawie w pierwszej kolejności w odniesieniu do argumentu drugiego podniesionego przez wnoszące odwołanie, przypomnianego w pkt 37 niniejszego wyroku, który należy zbadać na wstępie, należy wskazać, że wnoszące odwołanie ograniczają się do przedstawienia tego argumentu poprzez odniesienie się do argumentacji, którą przedstawiły przed Sądem, bez wykazania w żaden sposób błędów w analizie, które ich zdaniem doprowadziły Sąd do zarzucanego przeinaczenia, a w szczególności bez wykazania, w jaki sposób zarzucane Sądowi nieuwzględnienie korespondencji, którą wymieniały z Komisją, przy ocenie wystarczająco uzasadnionego charakteru spornej decyzji stanowi przeinaczenie tego dowodu. Wynika z tego, że rzeczony argument w oczywisty sposób nie spełnia wymogów wymienionych w pkt 42–45 niniejszego wyroku.
- 47 W drugiej kolejności w odniesieniu do przywołanych przez wnoszące odwołanie argumentów pierwszego i trzeciego, o których mowa w pkt 36 i 38 niniejszego wyroku, należy zauważyć, że argumenty te mają na celu podważenie ustaleń faktycznych i rozważań poczynionych przez Sąd w ramach jego oceny konieczności i proporcjonalności żądanych informacji. Argumenty te pokrywają się zatem z niektórymi argumentami podniesionymi w zarzutach trzecim i czwartym, a zatem zostaną przeanalizowane w ramach badania tych zarzutów.
- 48 W związku z powyższym zarzut drugi należy odrzucić jako oczywiście niedopuszczalny.

W przedmiocie zarzutu trzeciego, dotyczącego oceny konieczności informacji wymaganych w spornej decyzji

- 49 W ramach zarzutu trzeciego wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd naruszył prawo, uchybił obowiązkowi uzasadnienia i przeinaczył dowody przy ocenie konieczności informacji wymaganych w spornej decyzji. Zarzut ten składa się z pięciu części.

W przedmiocie części zarzutu od pierwszej do trzeciej

– Argumentacja stron

- 50 W częściach od pierwszej do trzeciej zarzutu trzeciego odwołania wnoszące odwołanie podnoszą, że ustalenia Sądu – zgodnie z którymi, po pierwsze, sporna decyzja nie zmieniła ram dochodzenia, po drugie, Komisja była prawnie uprawniona do żądania informacji dotyczących okresów wykraczających poza ramy dochodzenia określone w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów i, po trzecie, informacje żądane w tej decyzji były konieczne – są obarczone naruszeniami prawa i błędami w ustaleniach faktycznych, a także przeinaczeniem odnośnych dowodów oraz brakiem uzasadnienia.
- 51 W części pierwszej zarzutu wnoszące odwołanie zarzucają Sądowi, że w pkt 81, 82 i 91 zaskarżonego wyroku błędnie stwierdził, że sporna decyzja nie zmieniła ram dochodzenia. Przede wszystkim bowiem Sąd pominął korespondencję wymienioną między wnoszącymi odwołanie a Komisją, w której zwróciły się one do tej instytucji o potwierdzenie tych ram w celu zrozumienia zakresu prowadzonego dochodzenia. Następnie Sąd nie wskazał, że w spornej decyzji Komisja rozszerzyła wspomniane ramy, podwajając objęty nimi czas, i zażądała licznych informacji dotyczących siedmiu komponentów chipsetów zamiast trzech chipsetów, co nie było konieczne, aby umożliwić Komisji zbadanie argumentów podniesionych przez wnoszące odwołanie. Wreszcie, Sąd nie wskazał, że rozszerzenie ram tego dochodzenia znalazło potwierdzenie w uzupełniającym piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, które – będąc oparte na danych uzyskanych dzięki spornej decyzji – zostało wykorzystane przy opracowywaniu całkowicie nowej dokumentacji obciążającej wnoszące odwołanie, opartej w szczególności na nowym kryterium „ceny lub kosztu”, „przy zachowaniu jedynie »skorupki« akt sprawy przedstawionych w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów”.

- 52 Zdaniem wnoszących odwołanie, czyniąc to, Sąd w pkt 62 zaskarżonego wyroku oraz w jego pkt 69 i następnym naruszył utrwalone orzecznictwo, które wymaga dokonania oceny akt sprawy w świetle wszystkich okoliczności faktycznych i kontekstu, w jaki się one wpisują, a w szczególności w świetle okoliczności, że sporna decyzja została wydana na bardzo zaawansowanym etapie bardzo długiego postępowania administracyjnego i dwa lata po wydaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów. Zamiast tego, powołując się na szeroki zakres uprawnień dochodzeniowych Komisji, Sąd potwierdził jej stanowisko, nie sprawdzając, czy instytucja ta wyjaśniła wagę i ocenę uwzględnionych elementów.
- 53 W tym kontekście według wnoszących odwołanie Sąd naruszył również prawo w pkt 73 owego wyroku, opierając się przez analogię na orzecznictwie wynikającym z wyroku Sądu z dnia 30 września 2003 r., *Atlantic Container Line i in./Komisja* (T-191/98 i od T-212/98 do T-214/98, EU:T:2003:245), aby stwierdzić, że art. 18 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 1/2003 nie nakłada na Komisję żadnego obowiązku w odniesieniu do dnia, w którym może ona wysłać żądania udzielenia informacji, co w rzeczywistości oznaczałoby pozwolenie Komisji na prowadzenie dochodzeń według jej uznania i tak długo, jak sobie życzy, z naruszeniem zasad konieczności, proporcjonalności i dobrej administracji, brzmienia lub ducha motywu 23 i art. 18 tego rozporządzenia, a także wyroku z dnia 10 marca 2016 r., *HeidelbergCement/Komisja* (C-247/14 P, EU:C:2016:149).
- 54 W części drugiej zarzutu wnoszące odwołanie podnoszą, że w pkt 85, 88 i 127 zaskarżonego wyroku Sąd przeinaczył dowody, ponieważ błędnie zinterpretował, po pierwsze, rodzaj danych zapisanych w ich wewnętrznym systemie rachunkowości i danych, na których oparła się Komisja w celu przeprowadzenia analizy sprawozdania „cena lub koszt” w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, a po drugie, uwagi krytyczne sformułowane w odniesieniu do metody przyjętej w tym piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 55 Ponadto wnoszące odwołanie krytykują rozważania Sądu dotyczące konieczności zażądania przez Komisję udzielenia informacji dotyczących okresów sprzed i po zakończeniu okresu naruszenia. W tym względzie wnoszące odwołanie, po pierwsze, zarzucają Sądowi, że w pkt 86 zaskarżonego wyroku naruszył prawo, stosując przez analogię do niniejszej sprawy wyrok Sądu z dnia 22 marca 2012 r., *Slovak Telekom/Komisja* (T-458/09 i T-171/10, EU:T:2012:145, pkt 51), aby uznać konieczność zażądania przez Komisję informacji dotyczących okresu poprzedzającego okres naruszenia w celu sprecyzowania kontekstu, w jaki wpisuje się dane zachowanie w tym ostatnim okresie. Zdaniem wnoszących odwołanie okoliczności faktyczne rozpatrywane w tym ostatnim wyroku oraz w przytoczonym w nim orzecznictwie, dotyczące decyzji wydanych przed wysłaniem pisma w sprawie przedstawienia zarzutów i mające określić kontekst, w jaki wpisywało się zachowanie noszące znamiona naruszenia, były bowiem odmienne od tych, które przeważają w niniejszym przypadku.
- 56 Po drugie, wnoszące odwołanie kwestionują ustalenia dokonane przez Sąd w pkt 87 i 90 zaskarżonego wyroku, w myśl których Komisja miała prawo zażądać danych dotyczących roku 2008 oraz ich roku obrachunkowego 2013. W tym celu podnoszą one rzekomy brak uzasadnienia zaskarżonego wyroku w odniesieniu do tych ustaleń, ponieważ ich zdaniem Sąd nie wykazał znaczenia tych danych dla oceny zarzucanego naruszenia.
- 57 W części trzeciej zarzutu wnoszące odwołanie zarzucają Sądowi przede wszystkim, że w pkt 99–111 zaskarżonego wyroku nie uzasadnił w wystarczający pod względem prawnym sposób, dlaczego informacje żądane w spornej decyzji były konieczne, aby umożliwić Komisji potwierdzenie zarzutów sformułowanych w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 58 Ponadto wnoszące odwołanie uważają, że Sąd popełnił, w szczególności w pkt 98, 99 i 188 zaskarżonego wyroku, błąd w ustaleniach faktycznych i przeinaczył dowody, uznając, że Komisja żądała dodatkowych danych, aby odtworzyć ceny faktycznie płacone przez ich klientów, w celu ustosunkowania się do krytycznych uwag sformułowanych przez nie w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów. W świetle wyjaśnień przedstawionych przez wnoszące odwołanie w tej odpowiedzi dane te nie były bowiem według nich ani konieczne, ani przydatne w tym celu.

- 59 Wreszcie, wnoszące odwołanie kwestionują ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd w pkt 105–107 zaskarżonego wyroku, w myśl których zawarte w spornej decyzji odesłanie do załącznika do odpowiedzi na wcześniejsze żądanie udzielenia informacji należy rozumieć jako wezwanie ich do przedstawienia danych o tym samym charakterze – ponownie stwierdzając, że poprzez to odesłanie Komisja zażądała od nich powtórzenia prac w zakresie księgowości, aby ponownie skontrolować ich rachunkowości. Zatem według nich Sąd naruszył również prawo, uznając, że żądane informacje miały związek z zarzucanym naruszeniem, co znajduje zresztą potwierdzenie w uzupełniającym piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 60 Komisja uważa, że części od pierwszej do trzeciej zarzutu trzeciego odwołania należy odrzucić jako niedopuszczalne. Według niej wnoszące odwołanie nie wskazały w sposób wystarczająco precyzyjny elementów, które jakoby zostały przeinaczone, nie wykazały błędów w ocenie prowadzących do takiego przeinaczenia ani nie przedstawiły potwierdzenia swoich zarzutów dotyczących rzekomego braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Poprzestały natomiast na powtórzeniu argumentów podniesionych przed Sądem, aby uzyskać ponowne ich zbadanie. Ponadto Komisja podnosi, że owe części zarzutu są bezpodstawne.
- 61 W replice wnoszące odwołanie powtarzają w istocie argumenty podniesione w odwołaniu i podnoszą, że wykazały błędy popełnione przez Sąd w ramach oceny bądź ich argumentów podniesionych w pierwszej instancji, bądź okoliczności faktycznych sprawy.

– Ocena Trybunału

- 62 Części od pierwszej do trzeciej zarzutu trzeciego odwołania, które należy zbadać łącznie, zmierzają do wykazania, że Sąd dopuścił się naruszeń prawa i błędów w ustaleniach faktycznych, a także przeinaczenia dotyczących ich dowodów, oraz że nie uzasadnił w wystarczający sposób zaskarżonego wyroku, stwierdzając, po pierwsze, że sporna decyzja nie zmieniła zakresu przeprowadzonego dochodzenia, określonego w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, po drugie, że Komisja była uprawniona do żądania udzielenia informacji dotyczących okresów wykraczających poza te ramy i, po trzecie, że żądane w owej decyzji informacje były konieczne.
- 63 W pierwszej kolejności, jeśli chodzi o rzekomo popełnione przez Sąd i przypomniane w pkt 51, 54, 58 i 59 niniejszego wyroku błędy w ustaleniach faktycznych i przeinaczenie dowodów, to należy zauważyć, że wnoszące odwołanie ograniczają się do wskazania tych okoliczności faktycznych i dowodów rzekomo przeinaczonych przez Sąd, powtarzając w istocie ich ocenę dokonaną przez siebie w postępowaniu pierwszej instancji, nie przedstawiając jednak żadnego dowodu wskazującego w sposób oczywisty błędy w analizie, które doprowadziły Sąd do tego przeinaczenia, ani też nie wykazując, że Sąd w oczywisty sposób przekroczył granice rozsądnej oceny wspomnianych dowodów.
- 64 W konsekwencji, zgodnie z orzecznictwem przypomnianym w pkt 42–45 niniejszego wyroku, w zakresie, w jakim części od pierwszej do trzeciej zarzutu trzeciego odwołania zmierzają do wykazania, że Sąd dopuścił się błędów w ustaleniach faktycznych i przeinaczył związane z nimi dowody, części te należy odrzucić jako oczywiście niedopuszczalne.
- 65 W drugiej kolejności, co się tyczy zasadności tych części zarzutu w zakresie, w jakim są one dopuszczalne, to należy zaznaczyć, że w tym zakresie zmierzają one w istocie do podważenia dokonanej przez Sąd oceny niezbędnego charakteru informacji żądanych w spornej decyzji z punktu widzenia ich zakresu materialnego i czasowego poprzez zarzucenie Sądowi naruszenie prawa oraz brak uzasadnienia zaskarżonego wyroku.
- 66 W tym względzie należy na wstępie przypomnieć, że po pierwsze, Trybunał orzekł, iż pismo w sprawie przedstawienia zarzutów jest dokumentem o charakterze procesowym i przygotowawczym, który w celu zapewnienia skutecznego korzystania z prawa do obrony ogranicza zakres postępowania

administracyjnego wszczętego przez Komisję, uniemożliwiając jej w ten sposób uwzględnienie innych zarzutów w decyzji kończącej dane postępowanie. Zatem cechą charakterystyczną tego pisma jest jego tymczasowość i możliwość wprowadzania zmian w trakcie oceny, którą Komisja przeprowadza później na podstawie stanowisk przedstawionych przez strony w odpowiedzi oraz dalszych ustaleń faktycznych. Komisja powinna bowiem uwzględnić informacje wynikające z całego postępowania administracyjnego albo po to, aby odstąpić od bezpodstawnych zarzutów, albo w celu dopracowania i uzupełnienia pod względem faktycznym i prawnym argumentacji służącej do poparcia zarzutów, które podtrzymuje (wyrok z dnia 24 września 2009 r., Erste Group Bank i in./Komisja, C-125/07 P, C-133/07 P i C-137/07 P, EU:C:2009:576, pkt 310, 311).

- 67 Wynika z tego, że Komisja nie jest związana ocenami stanu faktycznego i prawnego dokonanymi w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów. Przeciwnie, powinna ona uzasadnić decyzję końcową w oparciu o ostateczną ocenę opartą na wynikach całego dochodzenia w ich kształcie z dnia zakończenia formalnego postępowania, bez obowiązku wyjaśnienia ewentualnych różnic istniejących w stosunku do tymczasowych ocen zawartych w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów (zob. podobnie postanowienie z dnia 18 czerwca 1986 r., British American Tobacco i Reynolds Industries/Komisja, 142/84, niepublikowane, EU:C:1986:250, pkt 15; wyrok z dnia 17 listopada 1987 r., British American Tobacco i Reynolds Industries/Komisja, 142/84 i 156/84, EU:C:1987:490, pkt 70).
- 68 Po drugie, Trybunał wyjaśnił, że Komisja może wymagać jedynie ujawnienia informacji mogących pozwolić jej zweryfikować podejrzenia dotyczące popełnienia naruszenia, które uzasadniają prowadzenie dochodzenia i zostały wskazane w żądaniu udzielenia informacji (wyrok z dnia 10 marca 2016 r., HeidelbergCement/Komisja, C-247/14 P, EU:C:2016:149, pkt 23).
- 69 Ze względu na szerokie uprawnienia dochodzeniowe przyznane Komisji w rozporządzeniu nr 1/2003 do niej należy dokonanie oceny, czy informacja jest konieczna w celu umożliwienia wykrycia naruszenia reguł konkurencji. Nawet jeżeli dysponuje już ona poszlakami, a nawet dowodami dotyczącymi istnienia naruszenia, Komisja może w sposób uzasadniony uznać za konieczne zażądanie udzielenia dodatkowych informacji, które pozwolą jej lepiej ocenić zakres naruszenia, określić czas jego trwania lub krąg uczestniczących w nim przedsiębiorstw (zob. podobnie wyroki: z dnia 18 października 1989 r., Orkem/Komisja, 374/87, EU:C:1989:387, pkt 15; z dnia 22 października 2002 r., Roquette Frères, C-94/00, EU:C:2002:603, pkt 78).
- 70 Jeżeli chodzi o sprawowaną przez sądy Unii kontrolę oceny Komisji dotyczącej konieczności informacji, Trybunał orzekł, że należy oceniać ją w odniesieniu do celu wskazanego w żądaniu udzielenia informacji, a mianowicie podejrzenia popełnienia naruszenia, które Komisja zamierza zweryfikować (zob. podobnie wyrok z dnia 10 marca 2016 r., HeidelbergCement/Komisja, C-247/14 P, EU:C:2016:149, pkt 24, 25). Wymóg istnienia związku między żądaniem udzielenia informacji a podejrzanym naruszeniem jest spełniony, jeżeli Komisja może w dniu wystąpienia z żądaniem racjonalnie zakładać, że informacje te są tego rodzaju, że mogą pomóc jej w ustaleniu istnienia tego naruszenia (zob. podobnie wyrok z dnia 19 maja 1994 r., SEP/Komisja, C-36/92 P, EU:C:1994:205, pkt 21).
- 71 W niniejszej sprawie należy przede wszystkim zauważyć, że Sąd nie dopuścił się w pkt 62 zaskarżonego wyroku żadnego naruszenia prawa, przypominając na wstępie orzecznictwo Trybunału przytoczone w pkt 69 i 70 niniejszego wyroku.
- 72 Ponadto Sąd w żaden sposób nie naruszył prawa, uznając w istocie w pkt 69–76 zaskarżonego wyroku, że o ile żądane informacje są konieczne, a żądanie udzielenia informacji wskazuje istotne elementy określone w art. 18 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 1/2003, przepis ten nie ogranicza uprawnienia Komisji do wysyłania żądań udzielenia informacji po wysłaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, ponieważ Komisja ma prawo kontynuować dochodzenie po wydaniu pisma, w szczególności w celu

uzyskania wszelkich koniecznych wyjaśnień w przedmiocie argumentów i informacji przywołanych przez zainteresowane przedsiębiorstwa w odpowiedzi na to pismo, co nie sprawia, że żądania te są niezgodne z prawem, ani nie podważa, samo w sobie, konieczności żądanych informacji.

- 73 Z orzecznictwa przytoczonego w pkt 66, 67 i 69 niniejszego wyroku wynika bowiem, że ponieważ pismo w sprawie przedstawienia zarzutów jest aktem tymczasowym i może ulec zmianie, Komisja nie jest związana dokonanymi w nim ocenami stanu faktycznego. Przeciwnie, jest ona zobowiązana do przeanalizowania tych ocen na podstawie informacji wynikających z całego dochodzenia, a w szczególności z uwag przedstawionych przez strony, aby dostosować i uzupełnić swoją argumentację na poparcie zarzutów, które podtrzymuje. Komisja jest zatem uprawniona do żądania w tym celu udzielania dodatkowych informacji, w szczególności aby lepiej określić zakres naruszenia, o ile informacje te są konieczne w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 68–70 niniejszego wyroku.
- 74 Wreszcie, w odniesieniu do konieczności informacji żądanych w spornej decyzji należy zaznaczyć, że wynika ona z dwóch grup ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd w pkt 85, 88–90, 98 i 99 zaskarżonego wyroku, których – jak stwierdzono w pkt 63 i 64 niniejszego wyroku – wnoszące odwołanie nie zdołały podważyć.
- 75 Po pierwsze, Sąd wskazał, że w następstwie w szczególności zgłoszonych przez wnoszące odwołanie uwag do pisma w sprawie przedstawienia zarzutów Komisja uznała, iż dane, na których oparła się w tym piśmie, aby ustalić kryterium „ceny lub kosztu”, nie odzwierciedlały cen faktycznie płaconych przez klientów wnoszących odwołanie w okresie trwania naruszenia, ze względu na zasady księgowania przychodów stosowane przez wnoszące odwołanie, które zostały przez nie w tych uwagach przypomniane, oraz na okoliczność, że przedmiotowe chipsety były sprzedawane w różnych konfiguracjach. Po drugie, Sąd uznał, że żądane informacje, w tym dotyczące okresów sąsiadujących z okresem naruszenia, miały posłużyć właśnie zaradzeniu takiej rozbieżności poprzez uzyskanie danych wiernie odzwierciedlających sytuację w tym okresie w celu ustalenia odpowiedniego kryterium „ceny lub kosztu”, ponieważ miało ono decydujące znaczenie dla weryfikacji podejrzenia naruszenia ciężącego na wnoszących odwołanie.
- 76 W tych okolicznościach nie można zarzucać Sądowi, że naruszył prawo ani że uchybił ciężącemu na nim obowiązкови uzasadnienia poprzez stwierdzenie w pkt 86, 87, 91, 100 i 103 zaskarżonego wyroku, iż nawet gdyby Komisja, opierając się na żądanych informacjach, starała się zmienić lub dostosować swoją metodologię z uwzględnieniem w szczególności uwag wnoszących odwołanie, informacje te były konieczne, w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 68–70 niniejszego wyroku, w tym znaczeniu, że Komisja mogła rozsądnie zakładać, iż informacje te pomogłyby jej w ustaleniu istnienia zarzucanego naruszenia.
- 77 W świetle całości powyższych rozważań części od pierwszej do trzeciej zarzutu trzeciego odwołania należy oddalić jako częściowo oczywiście niedopuszczalne, a częściowo bezzasadne.

W przedmiocie części czwartej zarzutu

– Argumentacja stron

- 78 W części czwartej zarzutu trzeciego odwołanie wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd naruszył prawo i popełnił oczywisty błąd w ocenie, oddalając jako bezskuteczny, w pkt 108 i 109 zaskarżonego wyroku, w oparciu w szczególności o wyrok Sądu z dnia 22 marca 2012 r., Slovak Telekom/Komisja (T-458/09 i T-171/10, EU:T:2012:145), ich argument, w myśl którego uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, skierowane po wydaniu spornej decyzji, potwierdziło brak konieczności wydania tej decyzji.

79 Według nich, w odróżnieniu od żądań udzielenia informacji, które były przedmiotem tego wyroku, owo pismo w sprawie przedstawienia zarzutów jedynie potwierdza i rozwija argumenty, które zostały przez nie przedstawione w skardze. Owo pismo w sprawie przedstawienia zarzutów stanowi zatem według nich dodatkowy dowód braku konieczności zaskarżonej decyzji, który, gdyby został uwzględniony przez Sąd, doprowadziłby go do innego rozstrzygnięcia.

80 Komisja kwestionuje tę argumentację.

– *Ocena Trybunału*

81 Część czwarta zarzutu trzeciego odwołania dotyczy zarzucanego Sądowi naruszenia prawa i oczywistego błędu w ocenie, które jakoby popełnił on w pkt 108 i 109 zaskarżonego wyroku, oddalając jako nieistotny dla sprawy argument wnoszących odwołanie, w myśl którego uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów dowodzi, że sporna decyzja nie ograniczała się do tego, co było konieczne do realizacji jej zamierzonego celu, ponieważ pismo to zostało wydane po wydaniu spornej decyzji.

82 W tym względzie wystarczy, po pierwsze, wskazać w odniesieniu do zarzucanego oczywistego błędu w ocenie, że wnoszące odwołanie ograniczają się do wymienienia tego błędu, w żaden sposób go nie wykazując. Po drugie, co się tyczy zarzucanego naruszenia prawa, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecnictwem zgodność z prawem aktu Unii winna być oceniana w świetle okoliczności faktycznych i prawnych istniejących w dniu, w którym akt ten został wydany, w związku z czym czynności dokonane po wydaniu decyzji nie mogą wpłynąć na jej ważność (wyrok z dnia 17 października 2019 r., Alcogroup i Alcodis/Komisja, C-403/18 P, EU:C:2019:870, pkt 45 i przytoczone tam orzecnictwo).

83 Należy zatem stwierdzić, że Sąd nie naruszył prawa, w pkt 109 zaskarżonego wyroku oddalając jako bezskuteczny argument wnoszących odwołanie mający na celu zakwestionowanie zgodności z prawem zaskarżonej decyzji w oparciu o akt wydany po jej wydaniu, taki jak uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów.

84 Czwartą część zarzutu trzeciego odwołania należy wobec tego oddalić jako bezzasadną.

W przedmiocie części piątej zarzutu

– *Argumentacja stron*

85 W części piątej zarzutu trzeciego odwołania wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd nie uwzględnił wszystkich istotnych dowodów, ponieważ odmówił włączenia do akt sprawy ich odpowiedzi na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów.

86 W szczególności wnoszące odwołanie zarzucają Sądowi naruszenie prawa poprzez stwierdzenie, że ów dodatkowy dowód został przedstawiony po zakończeniu ustnego etapu postępowania, oraz poprzez zastosowanie w celu jego odrzucenia „oczywiście błędnego i niewystarczającego rozumowania”. Wnoszące odwołanie utrzymują bowiem, że swoją odpowiedź na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów przedstawiły, gdy tylko została ona przedłożona Komisji, i że Sąd nie uzasadnił odmowy ponownego otwarcia tego ustnego etapu postępowania.

87 Komisja kwestionuje tę argumentację.

– Ocena Trybunału

- 88 Część piąta zarzutu trzeciego dotyczy naruszenia prawa i braku uzasadnienia, którego miał dopuścić się Sąd, odmawiając włączenia do akt sprawy, jako dowodu, odpowiedzi na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 89 W tym względzie należy zauważyć, że Sąd nie naruszył prawa i należycie uzasadnił odmowę włączenia do akt sprawy, jako dowodu, odpowiedzi wnoszących odwołanie na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów. Sąd słusznie bowiem zauważył w pkt 24 zaskarżonego wyroku, że odpowiedź ta została złożona po zamknięciu ustnego etapu postępowania, a następnie uznał – której to oceny wnoszące odwołanie nie kwestionują przed Trybunałem – że żadna z przewidzianych w regulaminie postępowania przed Sądem przesłanek otwarcia na nowo ustnego etapu postępowania nie została spełniona.
- 90 Część piątą zarzutu trzeciego należy zatem oddalić jako bezzasadną, a tym samym zarzut trzeci należy oddalić w całości.

W przedmiocie zarzutu czwartego, dotyczącego oceny proporcjonalności spornej decyzji

- 91 W zarzucie czwartym odwołania wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd popełnił szereg błędów w ustaleniach faktycznych, a także dopuścił się naruszenia prawa, przeinaczenia odnośnych dowodów i braku uzasadnienia w ramach oceny proporcjonalności spornej decyzji. Zarzut ten składa się z czterech części.

W przedmiocie części zarzutu od pierwszej do trzeciej

– Argumentacja stron

- 92 W częściach od pierwszej do trzeciej zarzutu czwartego odwołania wnoszące odwołanie kwestionują dokonaną przez Sąd ocenę proporcjonalności informacji żądanych w spornej decyzji.
- 93 W części pierwszej zarzutu wnoszące odwołanie zarzucają Sądowi, że nie zrozumiał niektórych istotnych okoliczności faktycznych sprawy, a nawet że je pomiął, i że przeinaczył związane z tą sprawą dowody. Po pierwsze, Sąd nie wskazał w pkt 85 i 127 zaskarżonego wyroku, że Komisja nie zażądała na żadnym etapie dochodzenia, które doprowadziło do przedstawienia zarzutów, danych księgowych dotyczących każdego z elementów składowych trzech chipsetów objętych tym dochodzeniem, i to pomimo że Sąd przyznał w pkt 85 owego wyroku, że mogła w każdej chwili uzyskać te dane.
- 94 Po drugie, Sąd nie uwzględnił okoliczności, że w celu odzyskania wymaganych danych wnoszące odwołanie musiały zidentyfikować, odnaleźć i przeanalizować około 25 000 stron dokumentów przechowywanych w zewnętrznych magazynach i że nie miały one obowiązku ich przechowywania.
- 95 W części drugiej zarzutu wnoszące odwołanie podważają wniosek Sądu, w myśl którego zaproponowany przez Komisję format udzielenia odpowiedzi na niektóre pytania nie był wiążący. W tym względzie przede wszystkim zarzucają one Sądowi, że w pkt 131 zaskarżonego wyroku naruszył prawo przy dokonywaniu wykładni orzecznictwa dotyczącego pojęcia „informacji”. Ich zdaniem z opinii rzecznika generalnego N. Wahla w sprawie HeidelbergCement/Komisja (C-247/14 P, EU:C:2015:694, pkt 106, 107) wynika bowiem, że na przedsiębiorstwo można nałożyć jedynie obowiązek dostarczenia informacji, a nie obowiązek wypełniania zadań wchodzących w zakres kompetencji Komisji, gdy gromadzi ona materiał dowodowy, oraz że Komisja nie jest co do zasady uprawniona do nałożenia na adresata decyzji w sprawie żądania udzielenia informacji obowiązku przedstawienia tych informacji w każdych okolicznościach w określonym formacie.

- 96 Wnoszące odwołanie podnoszą ponadto, że w niniejszym przypadku Sąd przeinaczył dowody, kwalifikując żądane od nich informacje jako fakty lub dokumenty, podczas gdy obejmowały one raczej obliczenia, szczegółowe dane, kody i hipotetyczne ceny za produkty niestanowiące szczególnej zachęty finansowej uzgodnionej z klientem, a także analizy i interpretację założeń dokonane przed laty przez dawnych pracowników.
- 97 Następnie wnoszące odwołanie kwestionują ustalenia Sądu zawarte odpowiednio w pkt 132 i 133 zaskarżonego wyroku, w myśl których formaty zaproponowane w spornej decyzji dla udzielenia odpowiedzi na niektóre zadane pytania nie były wiążące i miały ułatwić im zadanie. W szczególności, jeśli chodzi o pierwsze stwierdzenie, podnoszą one, że były zobowiązane do wypełnienia załączonego do tej decyzji arkusza obliczeniowego, który nie został sporządzony w normalnym toku ich działalności, co spowodowało trudności, które były przedmiotem dyskusji z Komisją.
- 98 Wreszcie, wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd błędnie uznał w pkt 135 zaskarżonego wyroku, iż okoliczność, że Komisja musiała przedstawić wskazówki co do sposobu, w jaki należało odpowiedzieć na sporną decyzję, nie dowodzi nieproporcjonalności nakładu pracy, którym zostały w ten sposób obciążone w celu udzielenia odpowiedzi na pytania zadane w spornej decyzji.
- 99 W części trzeciej zarzutu wnoszące odwołanie podważają stwierdzenia Sądu dotyczące spoczywającego na nich obowiązku przechowywania żądanych danych i dokumentów. Przede wszystkim wnoszące odwołanie w istocie zarzucają Sądowi, że w pkt 87, 136, 137 i 139 zaskarżonego wyroku dopuścił się naruszenia prawa i oczywistego błędu w ocenie, uznając, po pierwsze, że były one zobowiązane do przechowywania dokładnych danych dotyczących cen i kosztów od 2008 r., po drugie, że ich archiwalne dokumenty były „nieuporządkowane” i, po trzecie, że Komisja nie zażądała informacji innych niż te, do których dostęp miały tylko wnoszące odwołanie.
- 100 W tym względzie, po pierwsze, wnoszące odwołanie zauważają z jednej strony, że nie były prawnie zobowiązane do przechowywania takiego rodzaju danych jak wymagane w spornej decyzji, a z drugiej strony, że o skardze do Komisji, która doprowadziła do wszczęcia dochodzenia i która w nieznacnej części dotyczyła zarzucanego naruszenia, wiedziały dopiero od 2010 r. Dodają one, że Komisja po raz pierwszy zażądała od nich udzielenia informacji na temat cen i kosztów w lipcu 2013 r. i że dopiero od lipca 2014 r. instytucja ta powiadomiła je, iż prowadzone dochodzenie było odtąd ukierunkowane na zarzucane drapieżne ceny. Po drugie, wnoszące odwołanie utrzymują, że ich archiwalne dokumenty nie były „nieuporządkowane” i że mogły udzielić żądanych informacji wyłącznie dzięki temu, że przechowują dokumenty, których nie miały obowiązku przechowywać. Po trzecie, wnoszące odwołanie wskazują w istocie, że z pisma w sprawie przedstawienia zarzutów i z pkt 145 zaskarżonego wyroku wynika, iż dane żądane w spornej decyzji zostały im przekazane przez ich klientów, wobec czego Komisja mogła zażądać ich od tych klientów.
- 101 Następnie wnoszące odwołanie uważają, że uznając w pkt 136 i następnym zaskarżonego wyroku, iż żądane informacje były proporcjonalne do nakładu ich pracy, jaki był z nimi związany, podczas gdy okoliczności faktyczne sprawy w oczywisty sposób dowodzą czegoś przeciwnego, Sąd sam naruszył zasadę proporcjonalności.
- 102 Wreszcie, wnoszące odwołanie podnoszą, że pkt 147 zaskarżonego wyroku, w którym Sąd zbadał ich twierdzenie, w myśl którego trudno jest przekazać informacje dotyczące okoliczności faktycznych sięgających wiele lat wstecz, a także odmowę włączenia do akt sprawy ich odpowiedzi na uzupełniające pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, jest obarczony naruszeniami prawa i błędami w ustaleniach faktycznych, które to błędy zostały zbadane w ramach badania zarzutu pierwszego odwołania i czwartej części zarzutu trzeciego odwołania.
- 103 Komisja podnosi, że część pierwszą zarzutu, a także niektóre argumenty podniesione w ramach drugiej i trzeciej części zarzutu i przedstawione, odpowiednio, w pkt 96, 98 i 101 niniejszego wyroku, należy odrzucić jako niedopuszczalne. Wnoszące odwołanie poprzestały bowiem na powtórzeniu swoich

argumentów podniesionych w pierwszej instancji i nie wskazały dowodów, które miałyby zostać przeinaczone, ani nie wykazały błędów rzekomo popełnionych przez Sąd. W pozostałym zakresie Komisja kwestionuje zasadność argumentacji wnoszących odwołanie.

104 W replice wnoszące odwołanie odpowiadają, że wyraźnie wykazały w swym odwołaniu okoliczności faktyczne i dowody, które zostały przeinaczone przez Sąd, a także ich wpływ na ocenę proporcjonalności spornej decyzji.

– Ocena Trybunału

105 Części od pierwszej do trzeciej zarzutu czwartego odwołania, które należy zbadać łącznie, zmierzają do wykazania, że Sąd dopuścił się błędów w ustaleniach faktycznych, przeinaczenia odnoszących się do nich dowodów, a także braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku w ramach oceny proporcjonalności informacji żądanych w spornej decyzji.

106 W pierwszej kolejności, co się tyczy dopuszczalności tych części zarzutu, należy wskazać, że w zakresie, w jakim wnoszące odwołanie zarzucają w nich Sądowi, iż błędnie zinterpretował niektóre okoliczności faktyczne i dopuścił się oczywistych błędów w ocenie, naruszenia prawa i przeinaczenia odnoszących się do nich dowodów, owe części zarzutu należy odrzucić jako oczywiście niedopuszczalne, zgodnie z orzecznictwem przypomnianym w pkt 42–45 niniejszego wyroku.

107 Po pierwsze, co się tyczy błędów w ocenie i przeinaczenia dowodów, o których mowa w pkt 93 i 96 niniejszego wyroku, wnoszące odwołanie ograniczają się do wskazania tych rzekomych błędów w ustaleniach faktycznych i przeinaczeń, w żaden sposób ich nie udowadniając. Po drugie, jeśli chodzi o błędy w ocenie i naruszenia prawa, o których mowa w pkt 98 i 101 niniejszego wyroku, wnoszące odwołanie ograniczają się, odpowiednio, do powtórzenia argumentów podniesionych przed Sądem, opartych na okolicznościach faktycznych wyraźnie nieuwzględnionych przez Sąd, oraz do zakwestionowania dokonanej przez Sąd oceny okoliczności faktycznych sprawy, nie powołując się jednak na ich przeinaczenie.

108 W drugiej kolejności, co się tyczy zasadności części od pierwszej do trzeciej zarzutu pierwszego w zakresie, w jakim są one dopuszczalne, trzeba przede wszystkim stwierdzić, że pierwszą z tych części należy uznać za mającą na celu podważenie nieuwzględnienia przez Sąd przy ocenie proporcjonalności informacji żądanych w spornej decyzji nakładu pracy wymaganego w celu odnalezienia i przeanalizowania dokumentów mogących dostarczyć te informacje.

109 Tymczasem z pkt 122 zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd wyraźnie uznał znaczenie tego nakładu pracy. Jednakże w pkt 121 owego wyroku Sąd wskazał również, że zgodnie z orzecznictwem, którego wnoszące odwołanie nie kwestionują, proporcjonalność żądania udzielenia informacji należy oceniać w odniesieniu do potrzeb dochodzenia, przy czym okoliczność, że takie żądanie obciąża przedsiębiorstwo dużym nakładem pracy, sama w sobie nie wystarcza do wykazania, że jest ono nieproporcjonalne. W tym względzie Sąd, po pierwsze, stwierdził w pkt 124–128 rzeczonego wyroku, że zarzucana praktyka będąca przedmiotem prowadzonego dochodzenia mogła uzasadniać udzielenie znacznej ilości informacji, a po drugie przypomniał, że były one konieczne w świetle celu tego dochodzenia. Sąd zatem słusznie uznał w pkt 123 tego wyroku, że nakład pracy wymagany do udzielenia żądanych informacji nie był nieproporcjonalny w świetle wymogów dochodzenia związanych z podejrzeniami popełnienia zarzucanych naruszeń, w szczególności przy uwzględnieniu odpowiedzi wnoszących odwołanie na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów.

110 Następnie, co się tyczy części drugiej zarzutu, w której wnoszące odwołanie kwestionują dokonaną przez Sąd ocenę niewiążącego charakteru formatu zaproponowanego przez Komisję w celu udzielenia odpowiedzi na niektóre pytania zadane w spornej decyzji, należy uznać, że z uwagi na brzmienie tych pytań oraz na załączone do tej decyzji uwagi wstępne dotyczące udzielenia odpowiedzi na te pytania

wnoszące odwołanie nie zdołały wykazać, iż Sąd w oczywisty sposób przekroczył granice rozsądnej oceny rzeczowej decyzji w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 44 niniejszego wyroku, uznając w pkt 132 i 133 zaskarżonego wyroku, po pierwsze, iż z decyzji tej nie wynikało, że zaproponowany przez Komisję format odpowiedzi na te pytania był wiążący i że wnoszące odwołanie nie miały możliwości jego dostosowania, gdyby okazało się to bardziej odpowiednie, a po drugie, iż format ten miał raczej ułatwić zadanie wnoszących odwołanie.

- 111 W konsekwencji, zważywszy, że stwierdzenia Sądu przypomniane w pkt 110 niniejszego wyroku były wystarczające do oddalenia argumentacji wnoszących odwołanie, w myśl której narzucenie wiążącego formatu odpowiedzi na sporną decyzję mogło wskazywać, że żądane w niej informacje wykraczały poza to, co było konieczne w świetle celu dochodzenia, naruszenie prawa przy wykładni orzecznictwa dotyczącego pojęcia „informacji”, którym mógłby być dotknięty pkt 131 zaskarżonego wyroku, nie może w żadnym wypadku prowadzić do stwierdzenia nieważności zaskarżonego wyroku. Krytyczne uwagi przedstawione w tym względzie przez wnoszące odwołanie są zatem bezskuteczne i muszą zostać oddalone (zob. w tym względzie wyroki: z dnia 14 czerwca 2018 r., Makhlouf/Rada, C-458/17 P, niepublikowany, EU:C:2018:441, pkt 96 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 14 marca 2019 r., Meta Group/Komisja, C-428/17 P, niepublikowany, EU:C:2019:201, pkt 44).
- 112 Wreszcie, w odniesieniu do części trzeciej zarzutu należy zauważyć, po pierwsze, że w zakresie, w jakim dotyczy ona pkt 147 zaskarżonego wyroku, argumenty podniesione na jej poparcie pokrywają się w szczególności z argumentami przedstawionymi w ramach części czwartej zarzutu trzeciego odwołania i w związku z tym należy je oddalić z tych samych powodów, które zostały przedstawione w pkt 82–84 niniejszego wyroku. Po drugie, w zakresie, w jakim część trzecia zarzutu dotyczy naruszenia przez Sąd prawa i popełnienia oczywistych błędów w ocenie przy ustalaniu zakresu obowiązku przechowywania przez wnoszące odwołanie danych i dokumentów wymaganych w zaskarżonej decyzji oraz zakresu posiadanych przez nie danych, należy zauważyć, że ta część zarzutu opiera się na błędnej interpretacji zaskarżonego wyroku i w związku z tym powinna zostać oddalona jako bezzasadna.
- 113 Należy bowiem wskazać, że krytykowane przez wnoszące odwołanie rozważania Sądu zostały przedstawione w ramach zawartej w pkt 136–141 zaskarżonego wyroku oceny zasadności dwóch argumentów podniesionych w celu podważenia proporcjonalności żądanych informacji. Argumenty te dotyczą, odpowiednio, praktycznych trudności, jakie wnoszące odwołanie miały napotkać podczas gromadzenia niektórych z tych informacji, oraz tego, że były one zmuszone wykonać pracę zamiast Komisji w celu ponownego zbadania dokumentów będących już w jej posiadaniu, aby ustalić w szczególności, które z tych informacji nie zostały jeszcze dostarczone.
- 114 W tym kontekście, po pierwsze, Sąd nie dokonał w pkt 136 i 137 zaskarżonego wyroku oceny dotyczącej spoczywającego na wnoszących odwołanie ewentualnego obowiązku przechowywania danych lub dokumentów. Przeciwnie, Sąd przyznał, że co do zasady przedsiębiorstwa nie mogą być zobowiązane do dostarczenia Komisji dokumentów, które nie są już w ich posiadaniu i do przechowywania których nie są już prawnie zobowiązane, uznając jednocześnie, że wnoszące odwołanie powinny jednak, przynajmniej od czasu wysłania przez Komisję w czerwcu 2010 r. pierwszych wezwań do udzielenia informacji, działać z większą starannością i podjąć wszelkie właściwe środki w celu przechowania dowodów, którymi przy racjonalnym podejściu mogły dysponować. Ponadto Sąd uznał, czego wnoszące odwołanie nie kwestionują, nie że ich archiwalne dokumenty były „nieuporządkowane”, lecz że sposób ich przechowywania nie ma znaczenia dla oceny proporcjonalności spornej decyzji.
- 115 Po drugie, zawarte w pkt 139 zaskarżonego wyroku stwierdzenie Sądu, w myśl którego z decyzji tej nie wynika, iż Komisja zażądała innych informacji niż te, do których mają dostęp wyłącznie wnoszące odwołanie, należy rozumieć nie jako mające oznaczać, że żądane informacje nie mogły zostać

dostarczone przez klientów wnoszących odwołanie, lecz jako mające wykluczyć możliwość, że informacje te znajdowały się w całości w posiadaniu Komisji, tak że nie była ona w stanie sama wykonać tej analizy.

- 116 W świetle całości powyższych rozważań części od pierwszej do trzeciej zarzutu czwartego odwołania należy oddalić jako częściowo oczywiście niedopuszczalne, częściowo nieistotne dla sprawy, a częściowo bezzasadne.

W przedmiocie części czwartej zarzutu

– Argumentacja stron

- 117 W części czwartej zarzutu czwartego odwołania wnoszące odwołanie podnoszą, że w pkt 150–159 zaskarżonego wyroku Sąd naruszył prawo, stwierdzając, że kwota okresowej kary pieniężnej, o której mowa w art. 2 spornej decyzji, jest proporcjonalna.
- 118 Wnoszące odwołanie podnoszą, że były w rzeczywistości zmuszone odpowiedzieć na tę decyzję pod rygorem konieczności zapłaty niezwykle wysokiej okresowej kary pieniężnej oraz że wobec napotkanych trudności w spełnieniu istotnych żądań zawartych w tej decyzji istniało rzeczywiste ryzyko spełnienia się tego zagrożenia, w związku z czym ich żądanie stwierdzenia nieważności tego postanowienia ze względu na naruszenie zasady proporcjonalności nie było przedwczesne.
- 119 Komisja kwestionuje tę argumentację.

– Ocena Trybunału

- 120 Część czwarta zarzutu czwartego odwołania dotyczy naruszenia prawa, którego rzekomo dopuścił się Sąd, odrzucając jako niedopuszczalną argumentację opartą na nieproporcjonalności dziennej okresowej kary pieniężnej przewidzianej w art. 2 spornej decyzji.
- 121 Jednakże, jak orzekł Trybunał, ustalenie okresowych kar pieniężnych na mocy art. 24 rozporządzenia nr 1/2003 obejmuje bezwzględnie dwa etapy. W pierwszej decyzji, wydawanej na podstawie art. 24 ust. 1 tego rozporządzenia, Komisja nakłada okresową karę pieniężną. W braku określenia całkowitej kwoty okresowej kary pieniężnej decyzja ta nie może zostać wykonana. Kwota ta może zostać ostatecznie ustalona dopiero w drodze nowej decyzji, wydanej później na podstawie art. 24 ust. 2 tego rozporządzenia (zob. podobnie wyrok z dnia 21 września 1989 r., Hoechst/Komisja, 46/87 i 227/88, EU:C:1989:337, pkt 55).
- 122 Sąd nie naruszył zatem prawa, uznając, przede wszystkim, w pkt 155 i 156 zaskarżonego wyroku, że ponieważ decyzja, o której mowa w art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003, stanowi jedynie etap postępowania, w wyniku którego Komisja wydaje ewentualnie decyzję ustalającą ostatecznie całkowitą kwotę okresowej kary pieniężnej i stanowiącą tym samym tytuł egzekucyjny, to decyzja, o której mowa w art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003, ma charakter wstępny w tym postępowaniu i w konsekwencji nie wywołuje wiążących skutków prawnych. Następnie, wskazawszy, że sporna decyzja była decyzją nakładającą okresową karę pieniężną w rozumieniu tego przepisu, czego zresztą wnoszące odwołanie nie kwestionują, Sąd mógł słusznie stwierdzić w pkt 157 i 158 tego wyroku, że art. 2 tej decyzji nie wywołuje wiążących skutków prawnych.
- 123 W związku z tym wreszcie, Sąd słusznie stwierdził w pkt 159 tego wyroku, że argumentacja wnoszących odwołanie dotycząca nieproporcjonalności kwoty okresowej kary pieniężnej przewidzianej w tym artykule nie odnosi się do aktu zaskarżalnego, a zatem jest niedopuszczalna. Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika bowiem, że aktami zaskarżalnymi są co do zasady akty, które określają

w sposób definitywny stanowisko instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii po zakończeniu postępowania administracyjnego i które zmierzają do wywołania wiążących skutków prawnych mogących naruszać interesy skarżącego, z wyłączeniem zwłaszcza aktów tymczasowych służących przygotowaniu wydania ostatecznej decyzji, które nie wywołują takich skutków (wyrok z dnia 25 czerwca 2020 r., Satcen/KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, pkt 70 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 124 W tych okolicznościach należy oddalić część czwartą zarzutu czwartego odwołania jako bezzasadną, a tym samym zarzut czwarty odwołania w całości.

W przedmiocie zarzutu piątego, dotyczącego błędnego zastosowania zasad dotyczących ciężaru dowodu

Argumentacja stron

- 125 W zarzucie piątym odwołania wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd błędnie zastosował zasady dotyczące ciężaru dowodu w odniesieniu do naruszeń art. 102 TFUE, ponieważ oddalił ich zarzut dotyczący niesłusznego odwrócenia tego ciężaru.
- 126 Po pierwsze, wnoszące odwołanie kwestionują ustalenia Sądu zawarte w pkt 173 i 174 zaskarżonego wyroku, w myśl których Komisja nie dążyła do przeprowadzenia kontroli ich rachunkowości lecz do uzyskania informacji niezbędnych do uwzględnienia krytycznych uwag zawartych przez nie w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, i że takie działanie Komisji nie stanowiło żądania, aby wnoszące odwołanie wykonały zadania zamiast niej. W tym względzie wnoszące odwołanie podnoszą, że żądane informacje nie były ani istotne, ani konieczne oraz że Sąd nie odpowiedział na pytanie, czy w spornej decyzji Komisja wymagała od nich wykonania zadań wchodzących w zakres tworzenia akt postępowania, a tym samym w zakres kompetencji tej instytucji. Wnoszące odwołanie utrzymują bowiem, że w decyzji tej Komisja, żądając od nich sprawdzenia wszystkich ich zapisów księgowych, „zleciła” im faktycznie sporządzenie nowych akt postępowania, co nie było konieczne, aby umożliwić jej ustosunkowanie się do ich argumentów.
- 127 Po drugie, wnoszące odwołanie uważają, że zawarte w pkt 175 zaskarżonego wyroku stwierdzenie Sądu, iż we wspomnianej decyzji Komisja poprzestała na zażądaniu od nich dostarczenia dokumentów potwierdzających ich własne twierdzenie, w myśl którego oparły się one na istotnym dla sprawy orzecznictwie i na wytycznych tej instytucji, nie jest wystarczająco uzasadnione i powtarzają, że w tej samej decyzji instytucja ta zażądała od nich udowodnienia, że działały one zgodnie z prawem, co stanowi „niedopuszczalne” odwrócenie ciężaru dowodu.
- 128 Komisja kwestionuje tę argumentację.

Ocena Trybunału

- 129 W zarzucie piątym odwołania wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd niesłusznie oddalił zarzut czwarty, dotyczący odwrócenia ciężaru dowodu, ponieważ Komisja wymagała od nich wykonywania należących do niej zadań.
- 130 W pierwszej kolejności, co się tyczy argumentów podniesionych w celu zakwestionowania pkt 173 i 174 zaskarżonego wyroku, należy podkreślić, po pierwsze, że punkty te odsyłają do analizy przeprowadzonej przez Sąd, odpowiednio, w pkt 106 i 107 zaskarżonego wyroku oraz w pkt 138–140 zaskarżonego wyroku, w ramach badania zarzutów pierwszego i drugiego, dotyczących, odpowiednio, konieczności i proporcjonalności informacji żądanych w spornej decyzji, której to analizie wnoszące odwołanie nie zdołały zakwestionować w zarzutach trzecim i czwartym odwołania. Po drugie, należy zauważyć, że

argumenty te opierają się w istocie na tych samych rozważaniach, które zostały sformułowane i oddalone w ramach badania części trzeciej zarzutu trzeciego odwołania i części trzeciej zarzutu czwartego odwołania. Argumenty te należy zatem również oddalić jako bezpodstawne.

- 131 W drugiej kolejności w odniesieniu do argumentu dotyczącego rzekomego braku uzasadnienia wniosku zawartego w pkt 175 zaskarżonego wyroku, w myśl którego Komisja nie zażądała od wnoszących odwołanie wykazania, że działały zgodnie z prawem, należy zauważyć, iż za pomocą tej argumentacji wnoszące odwołanie zmierzają w rzeczywistości do podważenia oceny Sądu w odniesieniu do treści spornej decyzji, nie podnosząc jednak przeinaczenia tej decyzji. Poprzestają one natomiast na powtórzeniu argumentacji przytoczonej w ramach zarzutu czwartego podniesionego w pierwszej instancji i opartej na wykładni tej decyzji, która została wyraźnie odrzucona przez Sąd. W konsekwencji zgodnie z orzecznictwem przypomnianym w pkt 42–45 niniejszego wyroku argumentację tę należy odrzucić jako oczywiście niedopuszczalną.
- 132 W tych okolicznościach zarzut piąty odwołania należy oddalić jako częściowo oczywiście niedopuszczalny, a częściowo bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu szóstego, dotyczącego oceny naruszenia prawa do nieprzyczyniania się do oskarżenia samego siebie

Argumentacja stron

- 133 W zarzucie szóstym odwołania wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd naruszył prawo i popełnił błędy w ustaleniach faktycznych oraz wypaczył związane z nimi dowody, a także nie uzasadnił swojej oceny zarzutu piątego, dotyczącego naruszenia prawa do nieprzyczyniania się do oskarżenia samego siebie.
- 134 Przede wszystkim wnoszące odwołanie twierdzą, że pkt 186 zaskarżonego wyroku, w którym Sąd stwierdził na wstępie, że wnoszące odwołanie ograniczyły się do powołania się w sposób abstrakcyjny na to naruszenie, jest obarczony błędami, jak wynika z argumentów podniesionych przez nie w pierwszej instancji.
- 135 Następnie wnoszące odwołanie utrzymują, że z tych samych względów co przedstawione w odniesieniu do pkt 175 owego wyroku stwierdzenie Sądu zawarte w pkt 190 tego wyroku, zgodnie z którym sporna decyzja nie zobowiązuje wnoszących odwołanie do dokonania ocen mogących doprowadzić do przyznania się do działania z naruszeniem art. 102 TFUE, nie jest wystarczająco uzasadnione.
- 136 Wreszcie, wnoszące odwołanie podnoszą, że zawarty w pkt 192 zaskarżonego wyroku wniosek Sądu, oddalający ich argumentację, zgodnie z którą sporna decyzja stanowi naruszenie prawa do nieprzyczyniania się do oskarżenia samego siebie, ponieważ zmusza je do dostarczenia dokumentów, których nie można uznać za „istniejące wcześniej”, jest obarczony naruszeniami prawa i błędami w ustaleniach faktycznych.
- 137 W szczególności, po pierwsze, ich zdaniem Sąd naruszył prawo przy wykładni wyroku z dnia 28 kwietnia 2010 r., Amann & Söhne i Cousin Filterie/Komisja (T-446/05, EU:T:2010:165, pkt 328), stwierdzając, że żądanie przedstawienia dokumentu, którego nie można uznać za „istniejący wcześniej”, niekoniecznie narusza prawo do nieprzyczyniania się do oskarżenia samego siebie, podczas gdy wyrok ten ogranicza się do wskazania, że zwykły obowiązek udzielenia odpowiedzi na pytania dotyczące wyłącznie okoliczności faktycznych nie może naruszać prawa do obrony lub prawa do rzetelnego procesu.

- 138 Po drugie, według wnoszących odwołanie pkt 192 zaskarżonego wyroku opiera się na błędzie w ustaleniach faktycznych, ponieważ w zaskarżonej decyzji Komisja zobowiązała je do przedstawienia informacji, których nie można zakwalifikować jako fakty lub dokumenty, oraz do wykazania, że podjęły one aktywne działania w celu spełnienia wymogów reguł konkurencji Unii, gdyż brak takiego wykazania sugeruje, że nie wypełniły one swojego obowiązku.
- 139 Komisja podnosi, że ponieważ wnoszące odwołanie ograniczyły się do odesłania Trybunału do argumentów, które przedstawiły przed Sądem, argumenty podniesione przeciwko pkt 186 i 192 zaskarżonego wyroku i przedstawione w pkt 134 i 138 niniejszego wyroku należy odrzucić jako niedopuszczalne, a w pozostałym zakresie zarzut szósty odwołania należy oddalić jako bezzasadny. W replice wnoszące odwołanie odpowiadają, że właśnie to odesłanie sprawia, iż argumenty te są dopuszczalne.

Ocena Trybunału

- 140 W zarzucie szóstym odwołania wnoszące odwołanie podnoszą, że Sąd dopuścił się błędów w ustaleniach faktycznych i naruszenia prawa, a także przeinaczenia odnośnych dowodów i braku uzasadnienia w ramach dokonanej przez siebie oceny rzekomego naruszenia przez Komisję w spornej decyzji prawa do nieprzyczyniania się do oskarżenia samego siebie.
- 141 Co się tyczy dopuszczalności tego zarzutu odwołania, z orzecznictwa przypomnianego w pkt 42–45 niniejszego wyroku wynika, że w zakresie, w jakim argumentacja dotycząca pkt 186 zaskarżonego wyroku opiera się wyłącznie na argumentach podniesionych w pierwszej instancji, do których wnoszące odwołanie jedynie odsyłają, argumentację tę należy odrzucić jako oczywiście niedopuszczalną. To samo dotyczy argumentacji opartej na błędzie w ustaleniach faktycznych popełnionym przez Sąd w pkt 192 zaskarżonego wyroku, ponieważ, po pierwsze, argumentacja ta opiera się na tych samych rozważaniach co rozważania przedstawione w pkt 96 niniejszego wyroku, które w pkt 107 zostały odrzucone jako niedopuszczalne, a po drugie, wnoszące odwołanie kwestionują ocenę Sądu dotyczącą treści spornej decyzji, nie powołując się jednak na jej przeinaczenie.
- 142 Co się tyczy zasadności dopuszczalnej części tego zarzutu odwołania, należy przypomnieć na wstępie, że zgodnie z motywem 23 rozporządzenia nr 1/2003 przedsiębiorstwa stosujące się do decyzji Komisji nie mogą być zmuszone do przyznania się, że dokonały naruszenia, jednak w każdym przypadku są one zobowiązane do udzielenia odpowiedzi na pytania odnośnie do faktów i dostarczenia dokumentów, nawet jeżeli te informacje mogą być wykorzystane do dokonania ustaleń dotyczących zaistnienia naruszenia na niekorzyść tych lub innych przedsiębiorstw.
- 143 Przepis ten zasadniczo stanowi odzwierciedlenie utrwalonego orzecznictwa Trybunału, zgodnie z którym Komisja może zobowiązać przedsiębiorstwo, stosownie do okoliczności w drodze decyzji, do dostarczenia wszelkich niezbędnych informacji dotyczących okoliczności faktycznych, o których może ono wiedzieć, i w razie potrzeby do przedstawienia jej posiadanych dokumentów dotyczących tych okoliczności, nawet jeśli tego rodzaju informacje i dokumenty mogą służyć do ustalenia względem tego lub innego przedsiębiorstwa, że miało miejsce zachowanie antykonkurencyjne. O ile Komisja nie może nałożyć na to przedsiębiorstwo obowiązku udzielenia odpowiedzi, w których musiałoby ono przyznać istnienie naruszenia, którego udowodnienie należy do Komisji, o tyle przedsiębiorstwo to nie może uchylić się od wezwania do przedstawienia dokumentów, na tej podstawie, że odpowiadając na to wezwanie byłoby zmuszone złożyć zeznania przeciwko samemu sobie (zob. podobnie wyroki: z dnia 18 października 1989 r., Orkem/Komisja, 374/87, EU:C:1989:387, pkt 27, 34, 35; a także z dnia 29 czerwca 2006 r., Komisja/SGL Carbon, C-301/04 P, EU:C:2006:432, pkt 41–44, 48).
- 144 Jednakże w pierwszej kolejności, co się tyczy argumentacji dotyczącej rzekomego braku uzasadnienia wniosku wyciągniętego w pkt 190 zaskarżonego wyroku, w myśl którego żądając od wnoszących odwołanie przedstawienia dokumentów potwierdzających ich własne twierdzenie, że oparły się one na

mającym znaczenie dla sprawy orzecznictwie i na wytycznych Komisji, instytucja ta nie zobowiązała wnoszących odwołanie do dokonania ocen mogących doprowadzić je do przyznania, że działały z naruszeniem art. 102 TFUE, należy wskazać, że argumentacja ta opiera się na zastrzeżeniach takich samych jak te podniesione w stosunku do pkt 175 owego wyroku, a zatem musi zostać oddalona z powodów takich samych jak te wskazane w pkt 131 niniejszego wyroku.

- 145 W każdym razie należy wskazać, że Sąd uzasadnił w sposób wystarczający pod względem prawnym wniosek wyciągnięty w pkt 190 zaskarżonego wyroku. Przede wszystkim Sąd przypomniał bowiem w pkt 180, 182 i 183 owego wyroku orzecznictwo przywołane w pkt 143 niniejszego wyroku. Następnie, opierając się w szczególności na własnym orzecznictwie, Sąd doszedł do wniosku w pkt 184 i 185 zaskarżonego wyroku, że po pierwsze, do sądu Unii należy sprawdzenie, w razie zakwestionowania zakresu pytania zadanego w żądaniu udzielenia informacji, czy odpowiedź adresata oznaczałaby w rzeczywistości przyznanie się do popełnienia naruszenia, a po drugie, odpowiedzi o charakterze czysto faktycznym nie można co do zasady uznać za mogące zmuszać adresata do przyznania się do popełnienia tego naruszenia. To zatem na podstawie wyżej wspomnianego orzecznictwa, które skądinąd nie zostało podważone przez wnoszące odwołanie, Sąd mógł stwierdzić w pkt 187 i 190 zaskarżonego wyroku, że ze względu na to, iż informacje żądane w zaskarżonej decyzji mają charakter czysto faktyczny, polegający w szczególności na żądaniu przedstawienia dokumentów wewnętrznych, dostarczenie tych informacji nie wymagało od wnoszących odwołanie dokonania ocen mogących doprowadzić je do przyznania, iż działały z naruszeniem art. 102 TFUE.
- 146 W drugiej kolejności, co się tyczy argumentacji dotyczącej naruszenia prawa, którego rzekomo dopuścił się Sąd w pkt 192 zaskarżonego wyroku, należy zauważyć, że Sąd prawidłowo zinterpretował orzecznictwo wynikające z wyroku z dnia 28 kwietnia 2010 r., *Amann & Söhne i Cousin Filterie*//Komisja (T-446/05, EU:T:2010:165, pkt 328), w ten sposób, że samo w sobie wyklucza ono, iż bycie zobowiązanym do przedstawienia wcześniej istniejących dokumentów może stanowić naruszenie prawa do obrony, orzecznictwa tego nie można interpretować, a contrario, w ten sposób, że każde żądanie przedstawienia dokumentu, który nie może być zakwalifikowany jako „wcześniej istniejący”, musi naruszać to prawo, w szczególności prawo do nieprzyczyniania się do oskarżenia samego siebie.
- 147 Z orzecznictwa przypomnianego w pkt 143 niniejszego wyroku wynika bowiem, że przedsiębiorstwo to może uchylić się od obowiązku przedstawienia wszystkich koniecznych informacji w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 68–70 niniejszego wyroku tylko w przypadku, gdy przedsiębiorstwo to byłoby zobowiązane do udzielenia odpowiedzi, poprzez które musiałoby ono przyznać istnienie naruszenia. W niniejszym przypadku Sąd uznał, czego nie kwestionują wnoszące odwołanie, że nie miało to miejsca, ponieważ nie przedstawiły one żadnego konkretnego argumentu mogącego wykazać, że bycie zmuszonym, w celu udzielenia odpowiedzi na pytania Komisji, do sformalizowania danych dotyczących okoliczności faktycznych w dokumencie mającym na celu ułatwienie ich zrozumienia przez tę instytucję może samo w sobie stanowić naruszenie prawa do nieprzyczyniania się do oskarżenia samego siebie.
- 148 Z powyższego wynika, że szósty zarzut odwołania należy oddalić jako częściowo niedopuszczalny, a częściowo bezzasadny.
- 149 Ponieważ wszystkie zarzuty zostały oddalone, odwołanie należy oddalić w całości.

W przedmiocie kosztów

- 150 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem, jeżeli odwołanie jest bezzasadne, Trybunał rozstrzyga o kosztach. Zgodnie z art. 138 § 1 tego regulaminu, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

¹⁵¹ Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie Qualcomm i Qualcomm Europe kosztami postępowania, a te przegrały sprawę, należy obciążyć je kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (ósma izba) orzeka, co następuje:

- 1) Odwołanie zostaje oddalone.**
- 2) Qualcomm Inc. i Qualcomm Europe Inc. zostają obciążone kosztami postępowania.**

Podpisy